

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak tretjek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list a članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Predsedniški zbor v Mariboru.

Spomenica. — Pismo gospoda ministra prosvete dr. Radenka Stankovića predsedstvu sekcije. — Spomenico objavila »Narodna Prosveta«.

Na zborovanju predsednikov sres. učit. društev ter članov upravnega in nadzornega odbora Jugoslovenskega učiteljskega združenja — sekcije za dravsko banovino, ki se je vršilo dne 6. novembra t. l. na drž. moški učiteljski šoli v Mariboru, je bila sprejeta, kakor smo poročali že v 13. številki »Učiteljskega tovariša« z dne 10. novembra t. l., obširna spomenica. Spomenico je razposlala sekcija v nad 300 izvodih na vsa merodajna mesta ter osebam in korporacijam, ki so na kakršenkoli način v zvezi z učiteljskim vprašanjem. Predložila jo je tudi osebno gospodu ministru prosvete, ki je odgovoril na v spomenici sprejeta stališča s sledečim pismom:

Ministarstvo prosvete kraljevine Jugoslavije
Kabinet

Prim. 16. 11. 1932 u Beogradu.
K. broj 430.

PRETSEDNIKU JUGOSL. UČITELJSKOG
UDRUŽENJA — SEKCIJA ZA DRAVSKU
BANOVINU — LJUBLJANA.

Ministarstvo prosvete primilo je Spomenicu zbora predsednika sreskih društev upr. i nadzornog odbora Jugoslovenskog učiteljskog udruženja, sekcije za dravsku banovinu i proučilo je sa zadovoljstvom, jer će ona olakšati staranje Ministarstva za čuvanje učiteljske stalnosti.

Ministar prosvete:

Dr. Radenko Stanković, s. r.

Spomenica, ki jo je v prevodu priobčilo naše centralno stanovsko glasilo »Narodna Prosveta« v 34. številki z dne 17. novembra 1932., se glasi:

SPOMENICA

predsedniškega zbora Jugoslov. učiteljskega združenja, sekcije za dravsko banovino.

Zastopniki JUU, sekcije za dravsko banovino, zbrani na zborovanju predsednikov sreskih učit. društev dne 6. nov. 1932. v Mariboru, z zadovoljstvom ugotavljamo, da je stanovska zavest strnila na teritoriji sekcije ves učit. stan, ki je enoten in neomajen tako v nacionalnem kakor stanovskem oziru, gradeč te svoje dobrine na moralno pravičnost in poštenost. Pozivamo redke poedince, ki tvorijo še izjemo, da se priključijo celoti.

Sekcija JUU je že v neštetihih neizpodbitnih primerih dokazala svojo nacionalno in patriotsko smer in delo, zato odklanja vsak dvom o iskrenem nacionalnem in patriotskem delovanju sekcije in njenih predstavnikov. Iz tega razloga obžaluje in obsoja denunciacije, s katerimi se je skušala vreči senca na sekcijo in njene predstavnike. Ugotavljamo in obžalujemo, da imajo iniciatorji takih denuncijacij zaslonbo.

V službenem in stanovskem oziru je sekcija vedno pozivala učiteljstvo, da uravnava svoja dejanja ter službeno in stanovsko delo tako, da mu bosta pri tem vedno osnova objektivnost in poštenost v službenem in stanovskem pogledu, ker le te moreta dati stanu podlago za trdno in solidno bodočnost.

Smatramo, da morajo biti tudi na podrejenih mestih prosvetne uprave osebe, ki jim bodo gornji temelji prvi pogoj. Iz tega ozira obžalujemo, da ne najdemo dovoljnega razumevanja za ta stremeljenja v konkretnih primerih pristranosti, ki rušijo zdrave službene in stanovske moralne osnove.

Najiskrenejše želimo harmonije in sodelovanja med šolo, učiteljstvom in narodom ter učiteljstvom na šolah med seboj.

Nihče ne more oporekati, da učiteljstvo ne dela. Z vsemi neštetihih podrobnimi primeri je učiteljski stan to neizpodbitno dokazal. Spričo uradno ocenjene in statistično dokazane delavnosti učiteljstva smatramo za neumestne in krivične pavšalne obtožbe, ki izvirajo iz izjemnih primerov.

Odločno pa odklanjamo, da si neslužbene korporacije in poedinci prisvajajo pravico razpolagati z učiteljskim izvenšolskim delom. Učiteljstvo samo najbolje ve, koliko največ lahko dela in kje se najuspešneje udeležuje ter v koliki meri, da ne trpe radi tega šolsko delo, družina in gmotno stanje prizadetih. V nobenem primeru ne moremo odobravati pritiska k izvenšolskemu delu na škodo pouka in šole. Zato prosimo oblast, da uredi to razmerje ter odkloni vsako neuradno kontrolo in vplivanje na izvenšolsko delo učiteljstva, saj je sama ustanovila v svrhu reguliranja tega vprašanja poseben odsek, ki zbira avtentične službene podatke.

Iz tega razloga je sekcija tudi pod svojim okriljem sistematično organizirala izvenšolsko delo učiteljskega stanu in s tečaji učiteljstvo za to usposablja.

Ugotavljamo, da troši učiteljski stan izredno visoke izdatke za sredstva kot pripravo za šolo in pouk za sodobno izpopolnjevanje, za kulturne in strokovne publikacije ter za sodelovanje in udeležbo pri prireditvah raznih društev. Zaradi tega smatramo za nujno potrebno, da se tudi prejemki učiteljskega stanu temu primerno uredi ter je vsako spodtikanje in osparavanje sedanjih prejemkov neumestno.

Uspešno delo učiteljskega stanu je pa mogoče le tedaj, če mu je zagotovljeno daljše bivanje v službenem kraju in pridobivanje služb po svoji prošnji ter ako ima učiteljstvo za delo potreben mir in oporo v merodajnih faktorjih. Iz tega razloga smatramo za nujno potrebno, da se uvede zopet stalnost učiteljstva na službenem mestu in da se oddajajo službena mesta po starem načinu razpisa. Zato je nujno potrebna izprememba zakona o narodnih šolah, na kar opozarjamo gg. narodne poslance.

Največ vznemirjenja med učiteljstvom povzročajo premestitve in nameščenja. V tem pogledu smatramo — kot stan, ki mu je urejenost v službenem razmerju nujno potrebna — za svojo dolžnost, opozoriti na najnujnejše okoliščine, ki škodujejo dobri stvari. V trdni veri, da je v korist stvari nujno potrebna taka opozoritev, smatramo, da smo v to tudi moralno primorani kot predstavniki 4000 učiteljskega stanu in kot del 23.000 učiteljskega stanu v državi, ki tvori jedro vzgojiteljev naroda in vzgojiteljev bodočih državljanov.

Ker so namestitve in premestitve učiteljstva najboljše točka stanu, smatramo, da bi se pri njih morala v največji meri čuvati zakonita osnova in moralni temelji, ki grade v učiteljstvu čut spoštovanja do pravičnosti in vero v avtoriteto zakonov in zakonitih določb.

V tem pogledu moramo ugotoviti, da je učiteljstvo jako težko, ko vidi, da se ruši vera v avtoriteto in veljavnost vrhovnega disciplinskega sodišča, ki je danes po zakonu edina disciplinska instanca za učiteljstvo ter najvišji vrhovni avtoritativni disciplinski forum. V vseh primerih smatramo za nujno potrebno, da se disciplinske zadeve službeno obravnavajo ter se vselej prizadeji zaslišimo, kakor to določa zakon. Odklanjamo anonimne ovadbe kot podlago za disciplinske postopke, ker so nemoralne. Enako odklanjamo vse pritožbe, v katerih se obtožitelji ne upajo sami svojega postopka pošteno in odkrito zagovarjati, temveč se umikajo za oblast in razne korporacije. V disciplinskem pogledu si želimo podrobnega predpisa za disciplinsko postopanje pri nižjih instancah.

Vsa sreska društva pozivamo, da vsak primer netovariškega zahrbtnega rovarjenja in ovajanja od strani svojih kolegov, pa bodisi pod firmo nacionalizma ali patriotizma, obravnavajo pred razsodiščem ter stavijo predloge za izključitev takih članov. Smatramo, da mora biti trdnost nacionalizmu in patriotizmu prva podlaga odkritost, poštenost in moralnost. Nacionalizem brez teh osnov ni zdrav.

Povzročitev premestitev na podlagi privatnih pism in informacij brez službenih ugotovitev očitkov proti prizadetim smatramo za nemoralno. Zato obžalujemo primere, ko učitelj neprizadežovano izve za premestitev iz časopisov ter se ista naknadno podkreplja z argumentacijami iz privatnih virov brez uradnih ugotovitev in niti ne pod firmo pravih iniciatorjev, ker ti nimajo moralne sile iznesti svoje pritožbe pred oblastjo s podpisom in polno odgovornostjo. Take pritožbe, v zvezi z zahtevo premestitve, smatramo za proste denunciacije. Smatramo, da je edino pošteno iznašati eventualne pomisleke proti učiteljstvu na oblast, ki je dolžna službeno ugotoviti istinitost in upravičenost navedb, preden se izvrše ukrepi.

Sekcija je opozorila učiteljstvo na dolžnosti napram SKJ in nihče ne more trditi, da se učiteljstvo v ogromni večini tega ne zaveda, ker vrši v polni meri to svojo dolžnost. Vsa gornja načelna stališča pa smatramo, da morajo veljati tudi za sokolske korporacije in poedine funkcionarje. V tem pogledu pozdravljamo sklep Saveza, s katerim skuša urediti to vprašanje in enako dne 3. 2. 1932. Sokolskim župam odposlano okrožnico, tičočo se učiteljskih nameščenj, v kolikor skuša preprečiti zlorabe društev in poedincev glede učiteljskih premeščenj. Obžalujemo pa, da se ni to v vseh primerih izvajalo, in ugotavljamo, da se vse Sokolske župe niso ravnale po točki 5. gornje okrožnice. V načelu smatramo, da vmešavanje SKJ v učiteljska nameščenja in premeščenja ni v korist SKJ, ne šoli in ne učiteljstvu, kar so nam jasno pokazali primeri iz preteklosti. Učiteljstvo želi, da se prepusti ureditev tega vprašanja le oblastem.

V zadnjem času smo zaznali, da je prejel učiteljstvo, ki ga je oblast želela premestiti, posebne uradne pozive, naj samo prosi za premestitev na odrejeno službeno mesto, četudi je bilo postavljeno z ministrskimi dekreti, ki niso bili ukinjeni in je bilo za službeno delo odlično ali prav dobro ocenjeno. To učiteljstvo se ne zaveda nobene krivde, zaradi katere bi moralo iz kraja in se mu ista ni predložila. Z odzivom na uradni poziv se mora odrediti povrnitvi potnih in selitvenih stroškov, ki so mu z zakonom zagotovljeni ob službenih premestitvah. Smatramo, da manjka takim pozivom moralna in zakonita osnova. Prosimo oblast, da se v službene dekrete ob premestitvah, za katere učiteljstvo ni prosilo, ne vstavlja klavzula »po lastni prošnji«.

V izogib kvarnim posledicam, ki jih rode gori navedeni pojavi, izročila učiteljski stan po svoji organizaciji kot svoji predstavniki gornjo spomenico merodajnim krogom z dobrim namenom, da z opozorilom na moralno stran teh pojavov koristi nacionalni in patriotski stvari, v prepričanju, da je poštenost in zdrav moralni temelj vsega delovanja najtrdnjša opora jugoslovenskemu nacionalizmu in drž. patriotizmu.

V Mariboru, dne 6. nov. 1932.

Za upravni odbor:

Ivan Dimnik, s. r., predsednik; Mira Engelman, s. r., I. podpredsednica; Viktor Grčar, s. r., II. podpredsednik; Josip Kobal, s. r., tajnik; Leopold Kopač, s. r., član upr. odbora; Fran Mervar, s. r., član upr. odbora; Karel

Mavrič, s. r., član upr. odb.; Miloš Verk, s. r., član upr. odb.; Fran Voglar, s. r., član upr. odbora.

Za nadzorni odbor:

Ljudevit Ivanjšič, s. r., predsednik; Matija Brezovar, s. r., tajnik; Anka Mešiček, s. r., članica nadz. odbora; Metod Požar, s. r., član nadz. odbora.

Za sreska društva JUU dravske banovine:

Brežice: Janko Knapič, s. r.; Celje: Ivanka Zupančič, s. r.; Črnomelj-Metlika: Matko Ljubič, s. r.; Dravograd: Rudolf Gallo, s. r.; Gornji grad: Zorko Kotnik, s. r.; Kamnik: Ant. Arrigler, s. r.; Kočevje: Herman Kmet, s. r.; Konjice: Henrik Schell, s. r.; Kozje: Al. Čok, s. r.; Kranj: Marija Malenšek, s. r.; Krško: Matija Brezovar, s. r.; Laško: Rudolf Pleskovič, s. r.; Dol. Lendava: Ljudevit Pernel, s. r.; Logatec: Valentin Doljak, s. r.; Ljutiča: Jože Zupančič, s. r.; Ljubljana mesto: Josip Mihelič, s. r.; Ljubljana zah. del.: Zdr. Mikuz, s. r.; Ljubljana vzh. del.: Mirko Kosin, s. r.; Ljutomer: Karel Mavrič, s. r.; Maribor mesto: Ciril Hočvar, s. r.; Maribor lev. breg: Mirko Vauda, s. r.; Maribor desni breg: Simon Petrovič, s. r.; Murska Sobota: Andrej Šavli, s. r.; Novo mesto: Vilko Menard, s. r.; Ormož: Milan Megla, s. r.; Ptuj: Dušan Šestan, s. r.; Radovljica: Metod Požar, s. r.; Slovenska Bistrica: Miloš Tajnik, s. r.; Slovenj-gradec: Leopold Kopač, s. r.; Sv. Lenart: Fr. Golež, s. r.; Šmarje pri Jelšah: Miloš Verk, s. r.; Šoštanj: Martin Vrečko, s. r.; Žužembek: Fran Mervar, s. r.

Učiteljska samopomoč v Ljubljani.

I. Zahteve po preureditvi pravil.

Dobra pravila so tisti faktor, ki drži pokoncu vsako organizacijo, društvo ali združenje in jim omogoča primeren razmah. Najboljša pravila pa niso taka, ki bi ustrezala vsem članom in bi bila primerna za vsak čas. Uporaba kaj kmalu pokaže, kaj je treba drugačiji, kaj dodati ali izpustiti. Izredni občni zbor US v Ljubljani, ki se je vršil dne 6. marca 1932., je naročil načelstvo — z ozirom na predloge članov prof. Siča in šolske upraviteljice M. Polakove iz Ljubljane — da naj do prihodnjega občnega zbora sestavi primerne nasvete za preureditev zadružnih pravil.

Spremembe so v gotovih točkah res nujno potrebne, neodložljive. Sedanja sprejemna doba je predolga, sprejemne pristojbine so zlasti v zadnjih letih veliko prenižene, mlajši člani žele prejeti sami še v življenju delni znesek od posmrtnine ali pa denarno podporo, starejši člani zahtevajo oprostitve vplačevanja članskih prispevkov itd. Na drugi strani so zopet velike ovire, ki temeljite poprave delno izključujejo ali sploh onemogočajo. — Poiskati moramo primerno obliko in pravi način, kako naj to izvedemo, ne da bi ogrozili obstoj dozda zadovoljivo poslujoče zadruge.

V ta namen se je osnoval odsek 15 članov (načelstvo in nekaj članov iz Ljubljane in okolice), ki na sestankih, sklicanih od uprave, razmišlja o raznih primerih in potrebnih popravah v naših pravilih. Potrebno pa je, da se vsi člani US seznanite z gradivom za preureditev dosedanjih pravil in da sami pri preureditvi sodelujete, to pa s predlogi, nasveti in končno z udeležbo ter stvarnimi debatami na prihodnjem občnem zboru.

Gradivo za preureditev pravil je precej obširno, posega globoko v razne dobe US in je v tesni zvezi s spremembami, ki so nastajale od časa do časa v tej podporni ustanovi. V naslednjih člankih bom skušal podati jasno sliko o US z ozirom na 1. dosedanje spremembe pravil, 2. predloge in nasvete, o katerih se je razpravljalo na odborovih (zadružnih) sejah ali občnih zbora in 3. predloge članov US, ki jih hrani zadružna uprava in jih pretresava odsek za preureditev sedanjih pravil. Pri tem se bo ena ali druga stvar znabiti ponavljala, kar nam pač kaže, da so se enake ali slične domislice pojavile na raznih krajih in ob raznih prilikah.

II. Izvršene spremembe v pravilih.

Ravnatelj Luka Jelenc, takrat nadučitelj v Šenčurju pri Kranju, je sestavil pravila po vzorcu pravil društva »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«. Oblastveno potrjen je dobila dne 4. julija 1898., št. 3001. Društvo se je imenovalo Jubilejska samopomoč v Ljubljani. Ustanovni občni zbor je bil 1. avgusta 1898. v Ljubljani.

Po teh pravilih je poslovala društvena uprava do leta 1901. Na občnem zboru tega leta se je društveni delokrog, obsegajoč do tedaj deželo Kranjsko, razširil na okoliš »Zveze jugoslovenskega učiteljstva«, to je na Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko. Tako so ostala pravila do l. 1920., vsaj drugačnih sprememb nisem mogel ugotoviti, ker je arhiv US za to dobo zelo pomanjkljiv.

V l. 1918. za nas srečno zaključena svetovna vojna je postavila nas Slovence v popolnoma nove razmere. Z brati Srbi in Hrvati smo si osnovali novo državo, prevzeli od prejšnje srbske države njen denar (dinar), avstrijska krona (naše plačilno sredstvo) pa je postala čez noč malo iskan denar nizke vrednosti. Društvena uprava je izplačevala posmrtnine v zneskih nekaj nad 100 Din. — Dnevne cene za življenjske in druge potrebščine so se dvigale od dne do dne navzgor. Znesek 100 Din je bil pri splošni draginji malenkost. Na občnem zboru dne 27. avg. 1920. v Mariboru so zborovalci soglasno sprejeli odborov predlog, da se »Jubilejska samopomoč« imenuje odslej »Učiteljska samopomoč«, vplačila članskih prispevkov in izplačila posmrtnin se vrše v dinarjih (članski prispevek po 2 Din), društveni delokrog pa razširi na vso državo Jugoslavije. Ta pravila je odobrilo ministrstvo za notranje zadeve, oddelek za Slovenijo, z odlokom od dne 3. okt. 1921., št. 10475. Društvo jih je prejele dne 31. oktobra 1921.

Draginja je rastla od leta do leta. Z novimi pravili določeni članski prispevki so le nekaj časa dajali primerno posmrtnino. Na občnem zboru v Ptuj dne 8. julija 1923. se je § 7. društvenih pravil tako razširil, da more US sprejemati za člane tudi profesorje, njih soproge in vdove. Na tem občnem zboru so se oglašali člani in predlagali k nekaterim odstavkom društvenih pravil času primerne izpremembe. Društveni odbor je dobil nalogo, da pregleda pravila, jih primerno zboljša in na prihodnjem občnem zboru predloži v razpravo in odobrenje.

Po temeljitih razmišljanjih na več sejah in sestankih je na izrednem občnem zboru US v Krškem dne 9. julija 1924. predlagal društveni odbor sledečo spremembo (dostavek) k § 7. b: »V društvu US vstopajo lahko tudi oni, ki so stari nad 45 let, če plačajo sprejemne pristojbine kot 45-letniki in pa za toliko let, kolikor imajo nad 45 let, še ostale pristojbine, to je: prispevek za smrtno slučaj, letnino in upravnino. Velja pa za aktivne in upokojece. Ta sprememba društvenih pravil naj bi bila začasna, veljavna za eno leto. V tem času bi bila dana prilika vsem, ki so stari nad 45 let, da vstopijo v naše društvo.«

Predlog je utemeljeval Iv. Kocijančič (Ljubljana): »Čim večje je število članov, tem višje so posmrtnine; društveni imajo od tega le korist. Društveni rezervni fond se z doplačili starejših priglasevcev okrepi. Učiteljska samopomoč ima človekoluben namen, zato odprimo vrata v naše društvo — četudi le začasno — vsem onim tovarišim in tovarišicam, ki se iz nam neznanih vzrokov niso oglasili o pravem času za sprejem, a zdaj obžalujejo to in nas prosijo pomoči.« Odborov predlog je bil soglasno sprejet za dobo enega leta, to je od l. IX. 1924. do 31. VIII. 1925.

Na članskem sestanku društva US, ki se je vršil v Ljubljani dne 19. decembra 1924., se je razgovarjalo o potrebnih spremembah k raznim odstavkom društvenih pravil, zlasti glede sprejemnih pristojbin in članskih prispevkov. Te predloge si je osvojil društveni odbor na svoji seji dne 6. januarja 1925. in sklenil sklicati v Ljubljano na dan 1. februarja 1925. izredni občni zbor, ki naj predlagane spremembe odobri.

Predlogi društvenega odbora, ki jih je izredni občni zbor (1. februarja 1925.) odobril, so sledeči: »1. Prispevek za smrtni slučaj je 5 Din, posmrtnina petkratno število članov, za vpisnino se plača 10 Din in za upravno letno 4 Din; prispevek za rezervni fond ostane stari (2 Din). 2. Zdravniški certifikat se odpravi. V dvomljivih slučajih more društveni odbor (uprava) zahtevati od priglaseca zdravniški certifikat. 3. K sedanjemu številu odbornikov izvoli vsakokratni občni zbor še tri namestnike.« K št. 2. (zdravniški certifikat) naj pripomnim, da je ta sklep društveni odbor na svoji seji dne 14. julija 1926. v toliko dopolnil, »da se zahteva zdravniški certifikat od vseh tistih priglasecev, katerih zdravstvenega stanja ne pozna kak odbornik ali pa ne potrdi odboru znani, stalni zaupnik v priglasečevem okraju, da so res zdravi. Ime zaupnikovo se vpiše v prijavnico.« Nova pravila je odobrilo ministrstvo za notranje zadeve — oddelek za Slovenijo dne 8. maja 1925., št. 2479/25.

Izredni občni zbor v Ljubljani dne 28. decembra 1927. je sprejel sledečo spremembo — dostavek k § 7 a: »Odbor sme sprejemati za društvene člane tudi bivše učitelje, učiteljice in profesorje, ki so pridržani raznim uradom, podrejenim prosvetnemu ministrstvu in to v področju ljubljanske in mariborske oblasti, n. pr. prosvetni oddelki velikih županov, narodno gledališče, državne knjižnice in muzeji.«

Dne 31. marca 1931. je izšel novi zakon o uradnikih. Ta zakon predpisuje v § 76. razne omejitve v druženem in organizacijskem gibanju državnih uradnikov. Z uradnim dopisom policijske uprave v Ljubljani z dne 15. junija 1931., št. 1322/3. je bilo društvo pozvano, da spremeni svoja društvena pravila in jih prilagodi zahtevam §§ 76. in 345. zakona o uradnikih z dne 21. marca 1931.

XI. Glavna skupščina JUU in obmejno šolstvo.

Letošnja glavna skupščina se je v svoji resoluciji pod tek. št. 33. zavzela tudi za naše obmejno šolstvo, oziroma za ureditev manjšinskega šolstva na podlagi zadnjega uradnega ljudskega štetja, torej na podlagi narodnosti.

Dvomim zelo, da bi imeli s to resolucijo dovoljen uspeh. Ako pogledamo § 45. zakona o narodnih šolah, vidimo, da ta ne govori o narodnosti, ampak o jeziku in pravi: V krajih, kjer v znatni meri prebivajo državljani drugega jezika, se ustanove za njihovo deo posebni oddelki osnovne šole — ne pa oddelki višje narodne šole, kakor se že po nekod dogaja.

Kakor sem prej omenil, se je sekcija JUU zavzela za ureditev manjšinskega šolstva na podlagi zadnjega ljudskega štetja, torej na podlagi narodnosti. Dokler pa § 45. govori o državljanih drugega jezika, je uspeh naše akcije dvomljiv.

Ta paragraf bi bil za nas sprejemljiv, če bi bili naši ljudje tako zavedni, da ne bi več govorili doma tujega jezika. Zalibog pa o pravi narodni zavednosti naših ljudi težko govorimo, posebno pa tu na severni meji, kjer je bil pritisk germanizacije do prevrata l. 1918. naravnost strašen. Vseled tega se tudi ne bo posrečilo pripraviti naše ljudi, da bi kar čez noč postali zavedni. Stare bomo le počasi pridobili, treba pa je toliko bolj delati pri mladini in jo prikleniti nase potom šole. Zato pa je boj Nemcev našim šolam razumljiv. Oni dobro vedo, kdor ima šolo, ta ima narod. Nemci pa imajo s § 45. dobro oporo v svojih rokah. Oni vedo, da pravih nemških otrok ne spravijo skupaj toliko, da bi pri vsaki šoli na

S to zadevo se je temeljito pečal društveni odbor na odborovi seji dne 24. junija 1931. Kot najboljši izhod iz težavnega položaja je sklenil priporočati na izrednem občnem zboru US, ki naj bi se sklical za 29. junij 1931. na II. mestno deško osnovno šolo v Ljubljani, razpust društva in takoj nato ustanovite zadrugo Učit. samopomoči v Ljubljani. Občni zbor je 29. junija 1931. sprejel skoro soglasno sledeči predlog društvenega odbora: »Društvo US ne more svojih pravil popraviti tako, kakor zahteva § 76. zakona o uradnikih. Izredni občni zbor skleni, da se društvo razide, vse društveno premoženje in terjatve pa oddajo zadrugi, ki naj se istočasno in z istim namenom ustanovi. V tem slučaju naj izplača deleže za vse člane, ki so danes v društvu, zadruga sama iz premoženja razpuščenega društva US.« Društvo US je likvidiralo, ustanovila se je Učiteljska samopomoč, reg. zadruga z om. zav. v Ljubljani, ki je s 1. januarjem 1932. pričela poslovati.

Finančna direkcija v Ljubljani je za oprostitev plačevanja družbenega davka in raznih taks oспорila § 36. naših združnih pravil. Dalje je bila potrebna poprava § 34. v toliko, da se za spremembo pravil ne zahteva na občnem zboru navzočnost dveh tretjin vseh članov. Poleg tega so bile stilistične poprave in dodatki k §§ 3., 11. in 20. Vse te od združnega načelstva predlagane spremembe je izredni občni zbor zadruga Učit. samopomoč v Ljubljani dne 6. marca 1932. odobril deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, oddelek III., jih je potrdilo in dne 31. marca 1932. pod Firm. 289, Zadr. X. 161/2 vpisalo v zadrugi register. Te potrjene spremembe je kot tiskano prilogo uprava razposlala koncem aprila 1932. vsem članom US.

Iv. Kocijančič.

severni meji dobili svoje oddelke, zato pa imajo velik kontingent pri naših nezavednih ljudeh, ki znajo že popolnoma slovenski, pa govore nemški, bodisi pod pritiskom razmer, ali pa iz navade.

Mi pa pod nobenim pogojem ne moremo dovoljevati, da bi otroci teh naših mladežev ali odpadnikov obiskovali nemške razrede, ker bi s tem vršili mi sami nadaljno germanizacijo.

Treba bi bilo započeti na podlagi povedanega, da se § 45. izpremeni v toliko, da bi govoril o državljanih druge narodnosti, namesto o državljanih drugega jezika pri otvaranju manjšinskih oddelkov.

Dokler se pa to ne zgodi, preostaja samo ena rešitev, in ta je, da naj pravilnik k temu paragrafu natanko na najmanjše podrobnosti določi, kateri otroci se smejo vpisati v manjšinske razrede.

Na vsak način pa mora pravilnik preprečiti, da bi starši, ki so Slovenci, ki še danes znajo slovenski, pa govore nemški iz katerega koli vzroka, pošiljali svoje otroke v nemške oddelke. Ravno tako starši, oziroma otroci, katerih družinski poglavar je Slovenec, ne more in ne sme vpisati otrok v manjšinski razred. Končno pa bi bile na mestu tudi kazni za vsakogar, ki naše ljudi sili, naj vpišejo otroke v manjšinske razrede. Le na ta način bomo naše ljudi oziroma naše potomce rešili zopetne germanizacije v naši svobodni domovini.

Mi smo objektivni in strpni, zahtevamo pa to tudi od naših nemških sodržavljanov.

112 let stara hranilnica.

31. oktobra t. l. se je po svetu praznoval dan štednje. Naša dolžnost je, da pri tem informiramo našo javnost, da imamo v Ljubljani najstarejšo hranilnico v Jugoslaviji. Leto 1820. so namreč socialno čuteči ljubljanski meščani z županom Hradeckym na čelu ustanovili v zaščito nepremožnih slojev pred oderuhi bivših Kranjsko hranilnico, ki jo je leta 1928. potem prevzel ljubljanski občni odbor, za njim pa dravska banovina. Hranilnica je sedaj zato tudi dobila novo ime: Hranilnica dravske banovine, Ljubljana, Knaflijeva ulica 9.

60 let je bila to edina hranilnica na Kranjskem in tudi še potem je obdržala vodstvo med našimi hranilnicami. Nov polet pa ji je dala s svojim protektoratom dravska banovina, ki jamči z vsem svojim premoženjem in

davčno močjo za vse pri njej vložene denarje. Zavod vrši z vso solidnostjo vse posle, ki spadajo v to vrsto denarnih zavodov. Vloge obrestuje res prav izvrstno in jih tudi kulantno izplačuje. Nove vloge stavlja vlagateljem vsak čas na razpolago.

Varčevanje je edina ravna pot iz sedanje gospodarske stiske, toda ne z zadrževanjem, težaviranjem po domoh. Dokler denar ne kroži, kot mora po svojem bistvu, toliko časa tudi ne bo prave omejitve krize. Denar mora v promet, a denarni zavodi edino so poklicani, da ga oddajajo v obtok in njegovo kroženje regulirajo.

Ako imate še pomisleke, potem se kar obrnite na Hranilnico dravske banovine v Ljubljani, Mariboru ali Celju.

Splošne vesti.

— Minister prosvete gosp. dr. Radenko Stanković na seji Glavnega prosvet. sveta. Nova sezija sej Glavnega prosvetnega sveta se je pričela 14. novembra v ministrstvu prosvete v Beogradu. Je to 1933. seja v dobi 52 let, odkar je bil ustanovljen Glavni prosvetni svet. Na dnevnem redu je pretres učnega načrta za nižjo osnovno šolo, dalje določevanje ocene osnovno-, meščansko- in srednješolskega učiteljstva, ekvivalenca šol. izpričeval, noštrifikacija srednješolskih izpričeval in drugi tekoči posli. Sejam predseduje predsednik Glav. prosv. sveta g. dr. Vladimir Petković, rektor beogradske univerze, podpredsednik je g. Jelenko Mihajlović, rektor višje pedagoške šole v Beogradu, glavni tajnik pa g. dr. Milan Glavinč. Iz dravske banovine sta člana gg. Josip Mazi, načelnik prosv. oddelka, in Ivan Dimnik, predsednik JUU sekcije Ljubljana. K otvoritveni seji Glavnega prosv. sveta je prišel tudi novi minister prosvete g. dr. Radenko Stanković. Seznanil se je z vsemi člani prosv. sveta. Zanimal se je za delo in iznesel svoj prosvetni program. Ob zaključku svojega govora je prosil vse člane, da z njim sodelujejo in ga odkritosrčno podpirajo pri izvajanju njegove prosvetne politike. V zadnjih štirih letih je bil to prvi obisk prosv. ministra v Glavnem prosvetnem svetu, kar je napravilo na vse člane najboljši vtis. Kot prva točka je bila na dnevnem redu razprava o učnem načrtu za osnovno šolo.

— Praktični izpiti za otroške vrtnarice bodo dne 28. novembra 1932. — Tozadevne prošnje naj se pošiljajo ravnateljstvu držav. učiteljske šole v Ljubljani. — Izpitna komisija. — Ravnateljstvo držav. učiteljske šole. — Direktor N. Marolt.

— Neratova spominska plošča. Komite za oskrbo spominske plošče pok. šol. ravnatelju in uredniku »Popotnika« v Krčevini pri Mariboru izreka tem potom zahvalo JUU, sekciji za dravsko banovino v Ljubljani, za prispevek 1508 Din, tovarišu predsedniku g. Iv. Dimniku za krasni venec, kraj. šolskemu odboru v Krčevini za prispevek 500 Din in Učiteljski tiskarni za natis prigodne pesnitve, istotako vsem tovarišem in tovarišicam, ki so s svojo prisotnostjo pri odkritju plošče počastili spomin našega nepozabnega Miha Nerata. — Tovariš g. Flere je poslal komiteju iz Beograda naslednjo izjavo: Ko se slovensko učiteljstvo s počastitvijo spomina oddoljuje M. J. Neratu, duševnemu pokrenitelju, ustanovitelju ter dolgoletnemu uredniku »Popotnika«, se mu — službeno zadržan — pridružujem pri tej počastitvi z globoko spoštovanjem: »Slava njegovemu spominu!«

— Orači, list učiteljske mladine. Ljubljanski učiteljski listi bodo začeli s prihodnjim tednom izdajati list z naslovom »Orači«.

Brez dvoma je to pomemben in obenem razveseljav pojav, ki priča, da raste v bodoči učiteljski generaciji nekaj novega in posebnega, da se odpirajo novi pogledi v hotenju učiteljske mladine. To bo potrdila prva številka »Oračev«, ki je že pripravljena in na katero vse učiteljstvo posebno opozarjamo in mu priporočamo, da jo naroči.

Naročnina znaša 40 Din letno. Naroči se pri Upravi »Oračev«, držav. učiteljska šola, Ljubljana.

— Zveza kulturnih društev v Ljubljani. Dne 27. novembra se bo vršil redni obč. zbor Zveze kulturnih društev v predavalnici ZKD v Kazini v Ljubljani ob 9. uri dopoldne po sledečem dnevnem redu: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo Zvezinih funkcionarjev in sicer tajnika, blagajnika ter referentov. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Izprememba pravil. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. — Tajnik: dr. Stojan Bajič, l. r.

— Glavne prireditve Ljubljanskega velesejma v letu 1933. Uprava Ljubljanskega velesejma sporoča, da se vrši XIII. ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem od 3. do 12. junija 1933. Jesenski velesejem »Ljubljana v jeseni« s priključnimi razstavami gospodarskega in kulturnega značaja pa se bo vršil od 2. do 11. septembra 1933.

— Izkaz o napredku učencev je z letošnjim letom odpravljen. Mesto njega je uvedena posebna »Knjižica za učence (ke) narodnih šol«, katere ni treba kolekovati, kakor prejšnji »Izkaz«. Knjižico ima v založbi Učiteljska tiskarna ter se dobiva v knjigarni v Ljubljani, Francišanska ulica 6 in v podružnici v Mariboru, Gor. Gosposka ul. 44. Cena izvodu je 2 Din. — Knjižice so zelo tihe. Naslovno stran krasi tribarvna slika drž. grba med narodnimi okraski. Vsebuje pa nagovor jugoslovenskemu učencu, podatke o šoli in učencu, razpredelnico za oceno učencevega uspeha, prostor za sporočila staršem v I. in II. polletju ter poučilo staršem z izpisi iz zakona o narodnih šolah z dne 5. dec. 1929. — »Knjižica za učence« je odobrena z rešenjem kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani z dne 22. septembra 1932., IV., No. 12981/3., izdala pa jo je Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino. — Kdor je knjižico že naročil, se naproša, da naroči obnovi.

— Vodnikova družba, Slovenska Matica in Cankarjeva družba so oddale poverjenstva za Maribor podružnici knjigarne Učiteljske tiskarne, ki se nahaja v Gor. Gosposki ulici št. 44. Tudi vse dosedanje publikacije omenjenih založniških družb se dobe v tej naši knjigarni.

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

Trboveljski slavčki v Zagrebu.

Veliko smo že pisali o nastopih tega odličnega mladinskega pevskega zbora. Zato tudi ne smemo preiti mimo pevske poti v Zagreb, kamor je šel zbor 5. t. m. po svoje sprječevalo. Da je v Zagrebu najstrožja glasbena kritika in razvajena publika, to nam je dobro znano. Glas zagrebških kritikov naj Vam pove o uspehu in kvaliteti tega zbora, ki ga vodi naš tovariš Avgust Šuligoj in ki je spopolnil svoje glasbene sposobnosti pri UPZ po prof. Srečku Kumru. Tu je zopet dokaz, kako kulturno mislijo vrši naš odsek UPZ, s tem, da ne širi le sodobno jugosl. pesmi, temveč tudi žirja pevovodje.

»Narodne Novine« pišejo: »Impozanten uspeh mladih pevcev. Slavlje v glasbenem zboru. Redkokdaj ima Zagreb priliko, da v svojem hiperproduktivnem glasbenem življenju doživi tako umetniško atrakcijo, kot je bila »Trboveljski slavček«. Vokalni artizem ima v Zagrebu svojo veliko tradicijo. Pevska društva delujejo, ali do danes jim ni uspelo, da organizirajo otroški zbor umetniške kvalitete, ki bi bil sposoben, da s svojim umetniškim nastopom imponira. Niti naši učitelji niso mislili na to, da odgojijo svojo dečo v vokalno-glasbenem smislu. Najtragičnejši poraz so pa doživele vse naše glasbene šole, da niso od svojih dijakov sestavile mladinski — ali bolje rečeno otroški zbor. »Trboveljski slavček« tvori 100 otrok, večinoma šolarjev osnovne šole, čijih starši so revni rudarji. Ta deca je našla v svojem učitelju dirigentu g. Šuligoju moža, ki mora imeti nepopisno zdrave živce in neizrečno ljubezen do tega, da je

vzgojil zbor, umetniško korporacijo, ki služi, da se pokaže tudi v inozemstvu. Z velikim zanosom in navdušenjem je stopila deca na podij zagrebške Glasbene akademije. Program je bil sestavljen iz kompozicij jugosl. avtorjev. Videlo se je, da je bilo pri sestavi razporeda veliko razumevanja za našo vokalno glasbo. Vse je bilo v stilu in skladu. Pojejo skladno, gibko, dinamično in zanimivo in v vokalizaciji nenadkriljivo. Niti naša pevska društva odraslih niso s takim prednašanjem izvedla svojih programov. Zborovodja g. Šuligoj je proučil otroško dušo, načel najboljšo pedagoško metodo, kako treba vzgajati dečo v vokalnem artizmu. Morda bi bilo primerno, da bi g. Šuligoj oddal nekoliko praktičnih predavanj na glasbeni akademiji, o načinu in svojem sistemu odganjanja dece t. j. o njihovem vokalnem izobraževanju.

Pred nami je stala dovršena umetniška korporacija, katera zasluži, da se pokaže v inozemstvu. To bi bila najboljša propaganda za našo vokalno kulturo. Vsi nastopi t. zv. »Sängerknaben« z Dunaja so potemneli pred odličnim nastopom »Trboveljskega slavčka«. Naši pevci so slavljani, a to so zaslužili v največji meri. Vsa dela so bila vredna, da stoje na programu te pevske korporacije in so bila sprejeta z velikimi simpatijami. Prvi »bis« je doživel Ivan Matetič s svojimi deškimi popevkami iz Istre in to s »Kolom« in »Ptčijim plesom«. Impozantno in z velikim umetniškim dojmom je bila izvedba Adamičeve »Uspavanke«. Iskren pianissimo z malo solistino je navdušil dobro posećeno dvorano Hrv. Glasbenege zavoda. Vse v vsem. Zagreb je doživel ono, česar se ni imel v svoji sredi. »Trboveljski slavček« je umetniška korporacija najvišje kvalitete, na merodajne faktorje pa apeliramo, da podprejo ta umet-

niški korpus. Vsa čast jim! Umetniški Zagreb jim kliče na skorajšnje svidenje!

»Novosti« so prinesle zelo obširno kritiko izpod peresa Borisa Papandopula. Med drugim: »To je zbor, v katerem se od takta do takta, od pesemce do pesemce opazja izredna zborovska disciplina, čvrsto in stalno sistematično delo, ki končno privede do visokih umetniških ciljev. Ta sijajna vokalizacija, s katero mali pevci in pevke izgovarjajo ne le lastne slovenske tekste, temveč tudi hrvatske, medijunske, istrske in ekavske popevke bi morala, da služi za vzor najboljšim našim pevskim združenjem. Dinamika tega zbora je izvanredna. Slišali smo gradacije, lepo izdelane crescende in decrescende, akcentiranja, vprav vzorno fraziranje, kakor da pred nami pojejo pevci z najvišjo glasbeno naobrazbo. Zvonki in zvenci sopran, mehki in sočni alt dajajo zboru svežost in polnost, intonacija je v razmerju s teškimi kompozicijami ostala vedno stalna in čista.

»Trboveljski slavček« je pokazal pot; po kateri je treba, da se hodi tudi v naših krajih, pokazala se je tudi zopet slovenska vztrajnost in njihov organizatorski duh, ki naj služi za vzor našim pedagogom: »Trboveljski slavček« s svojim izvrstnim pedagoškim g. Šuligojem na čelu predstavlja prvi in edini mladinski zbor te vrste na Balkanu. Ta zbor po svoji kvaliteti potiska daleč v ozadje, varovani dunajski deški zbor »Sängerknabenverein«.

Težišče tega zbora je, da se izvaja sodobna naša mlad. vokalna glasba; ki se je zadnje čase na osnovi našega folklorja začela intenzivno gojiti. Radi tega je bil sinočni koncert eminentnega značaja za našo glasbeno produkcijo.

Kritik g. Žiga Hirschler piše med drugim v »Jutru« iz Zagreba: »Na koncertnem podiju smo imeli zares veliko glasbeno senzacijo. Bil je to nastop mladinskega pevskega zbora iz Trbovelj »Trboveljskih slavčkov«. To, kar nam je pokazal ta zbor pod vodstvom Avgusta Šuligoja, je vprav fenomenalno in daleč nadkriljuje petje znamenitega dunajskega deškega zbora »Wiener Sängerknaben«. Kaj takega v Zagrebu ne premoremo in kaj nam preostane, kakor da se ponašamo s tem zborom iz Trbovelj, ki je vsekakor edinstven v naši domovini in nam vsem v čast in ponos.«

Vsi kritiki tudi drugih listov končujejo svoja laskava priznanja z vabilom na skorajšnje svidenje. Za priznanje so jim bili poklonjeni krasni laborjevi venči in šopki »Učiteljskega društva Jedinstvo«, »JPS-Strossmayerjeve župe«, »Učit. pevskega zbora Filipovič« in »Narodne čitalnice«.

Poudarjamo: vse to veliko kulturno delo vrši tov. Šuligoj izven šolskega pouka, ki pa prekaša delo marsikaterega le za glasbo nastavljenega učitelja. S propagando za našo jugosl. mladinsko vokalno glasbo, ki jo je napravil on, se ne more meriti nikdo do danes v naši državi. Da skrbi le za domače skladbe, razvidimo iz njegovih sporedov; izogiba se vsakega tujega vpliva.

Oblasti prosimo, da podprejo ta zbor, ki ga tvorijo otroci žejni srčne kulture. 100 jih je deležnih — prosijo jih pa v Trbovljah še 10 krat toliko. Olajšajmo mu delo, da se še intenzivneje posveti načeti poti, ki bo v čast vsemu narodu. Merodajni činitelji naj pošljejo ta zbor proti severu, preko meje, da bodo imeli tam jasno mnenje o naši bogati mladinski vokalni literaturi, ki si jo lastijo do danes le sebi.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

vodstvu in absolutorij ter primerno nagrado za velik trud, kar so zborovalci sprejeli. Članarina za tekoče leto ostane lanska, t. j. 170 dinarjev, plačljivih v 10 mes. obrokih po 17 dinarjev, za učiteljske poročene z učitelji pa 100 Din, odn. 10 Din mesečno. Ker imamo v blagajni presežek, pristopimo k zadruzi Učiteljski dom z nadaljnjimi 10 deleži po 100 Din.

Tov. Hren je podal strnjeno poročilo o drž. skupščini v Beogradu, a poročilo o banovinski skupščini, predsednikovo in tajnikovo poročilo je odpadlo.

IV. Zborovalci se v celoti pridružujejo resoluciji društva »Sola in dom«, objavljeni v št. 9 »Učiteljskega tovarisa«.

4. Po poročilu tov. Hrena o slavnostni otvoritvi Učit. doma in drugih prireditvah dne 5. novembra t. l., ko bo skupaj zborovalo 5 društev, smo odšli ob pol 11. uri v Narodni dom, kjer je imel za društvi levega in desnega mariborskega sreza višji držav. pravdnik g. Jančič prav zanimivo predavanje: »Zakon omladinskega sodstva v praksi«.

Simon Petrovič, predsednik. Iv. Šeško, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ZA MARIBOR LEVI BREG je imelo svoj redni obč. zbor dne 15. oktobra t. l. v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru. Od 82 članov in članic je bilo prisotnih 47, t. j. 58%.

Tov. predsednik otvori prvo zborovanje v upravnem letu 1932/33. s prisrčnim pozdravom, vzpodbujajoč k vztrajnemu stanovskemu delu ter k redni udeležbi. Nato prečita došle dopise, o katerih članstvo intenzivno razpravlja. Izvolijo se za tem društveni po-

ročevalci in sicer: za Mladinsko matico tov. Ivan Ferk, za »Popotnika« in »Učit. tovarisa« tovarisa predsednik Mirko Vauda in Albin Šprajc, za »Manjšinsko šolstvo« tovarisa Jakopca in Sardoč Adam, za »Učit. dom« pa tov. Ivan Cvetko. — Sledi 2. točka dnevnega reda, t. j. poročilo društvenih funkcionarjev. Tov. predsednik poroča o najvažnejših društvenih pojavih in zadevah izraza upravnega leta 1931/32., o posledicah delitve bivšega skupnega društva, pohvalno omenjujoč točno in res tovariško posredovanje sekcije v vseh od članov zaprosenih težnjah. Poudaril je naš »Mea culpa«, t. j. malobrižnost za naše gospodarske ustanove, o čemer moramo v bodoče govoriti in jih podpreti pri vsakem zborovanju.

Tajniško poročilo: Društvo je imelo v šolskem letu 1931/32. štiri zborovanja in ravno toliko odborovih sej, na katerih so se pretresala vsa važna in aktualna društvena vprašanja. V zvezi z društvenimi zborovanji so bila tudi aktualna predavanja. Povprečna navzočnost je bila 76% članstva.

Tov. blagajnik Jože Berce poroča, da izkazuje blagajna 1999/30 Din prebitka ter znaša dolg od prejšnjih let le 2260 Din (poprej 7600!). Po poročilu pregledovalcev računov, tov. Makuca in tovarisa Droč, se mu podeli razrešnica. Tov. predsednik se tov. blagajniku toplo zahvaljuje za vestno, vztrajno in marljivo delo, ki je rodilo tako lepe rezultate. Zadruzi »Učit. doma« se po predlogu tov. Sardoča daruje od prebitka letnega računa 500 Din. Tov. predsednik toplo apelira na članstvo, da pristopijo z letnim deležem 110

dinarjev k zadruzi, ki je tako velevažnega pomena za učiteljstvo. Tov. blagajnik predlaga, naj prispeva vsak član mesečno po 1 Din »Učit. domu« (sprejeto). Sprejet je bil tudi proračun za l. 1932/33.; mesečna članarina rednih članov je 18 Din, poročenih učiteljic 11 Din. Poročilo delegatov obeh skupščin izostane vsled manjkajočega časa. Pride pa na vrsto na prihodnjem zborovanju. — K točki predlogi se oglasi tov. Lazar Tone: »Učiteljska tiskarna naj pošilja zvezke na vse šole brez vseh stroškov (voznina tov. lista itd.), da ne bodo otroci, ki težko zbirajo denar za šolo v tej hudi krizi, oškodovani (sprejeto).

Tov. Vekoslav From se ob sklepu občnega zbora zahvaljuje tov. predsedniku za nje-

govo delo v preteklem upravnem letu ter mu obenem toplo čestita k podelitvi reda sv. Save V. stopnje, čemur se z glasnim odobravanjem pridružijo vsi zborovalci.

Prihodnje zborovanje se določi na 5. novembra ob otvoritvi Učit. doma. Nato sledi skupno za naše in sosednje društvo Maribor desni breg predavanje g. višjega državnega pravdnika dr. Ivana Jančiča o temi »Iz prakse mladinskega sodstva«. Tov. predsednik se mu je zahvalil za njegovo že drugo predavanje o tej aktualni in pereči temi in ga prosil, da svoja izvajanja skupno z rezultati sklepnega razgovora priobči v »Popotniku«.

Vauda M., predsednik. H. Beloglavec, tajnica.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ne samo kot darilo,

temveč v vsakdanji rabi potrebujete; očala, barometre, toplomere, daljnogleda, mikroskope, foto-aparate itd., katere kupite najugodnejše pri strokovnjaku

FR. P. ZAJEC, izprašan optik in urar LJUBLJANA, Stari trg 9

Velika zaloga raznih ur in zlatnine. Ceniki brezplačno.

Leto, je otvoril

v svoji hiši na Aleksandrovi cesti 7

največji Klavir-Salon, kjer je vedno nad 30 klavirjev na razpolago. Tam se nahaja tudi na stotine raznih muzik. instrumentov za prodajo. Popravila in uglaševanje instrumentov se vrše tukaj strokovnjaške

KLAVIRJE PIANINE
dobite na obroke

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Hözl, Stingl original, ki so nesporno najboljši! (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

ALFONZ BREZNIK
Aleksandrova cesta štev. 7

TEOKAROVIC

Nobenega zvišanja cen!
Krasni novi vzorci za zimo. Specialni loden in kamgarn za smučarje. Sukna za vse uniforme. — Volnene odeje in pletilna volna. Vse to si nabavite po konkurenčnih cenah v **magazinu tovarne, Ljubljana, Gradišče 4**

VELETRGOVINA
F. König
"CELJE"
Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!

A. ŽIBERT

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

TRGOVINA S ČEVLJI

nudi cenj. občinstvu svojo veliko zalogo čevljev domačega in tujega izdelka najboljših svetovnih tvrdk, snežnih čevljev in galoš. Velika izbira po najnižjih cenah!

DEŽNIKI
L. MIKUŠ
LJUBLJANA
Mestni trg štev. 15
Na malo
Na veliko
Ustanovljeno l. 1839.
Telefon št. 2282.

Miklavž prihaja

Pisalne garniture, pisarniški papir, nalivna peresa — slovenska in drugojezična literatura
Mladinske knjige — zvezki in mape — peresa in svinčniki — vse solake potrebščine

KNJIGARNA

Učiteljske tiskarne

Ljubljana, Frančiškanska ulica 6

Maribor, Gor. Gosposka ulica 44

Tvrdba Ign. Žargi - ,Pri nizki ceni,

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA ŠT. 11
priporoča

bogato zalogo raznega modnega blaga, vseh vrst perila, kakor rokavic, nogavic, srajc, kravat ter damsko konfekcijo. Potrebščine za krojače in šivilje.

NA DEBELO IN DROBNO

RESTAVRACIJA NOVI SVET

LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA 14

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 16/I.

Izdelava in prodaja damske in moške konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

Gostilna
Ražem
Ljubljana
na Žabjaku št. 3

Točijo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. — Primorska kuhinja. Vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe

Hoja po vrvi

je kakor
nehigiensko življenje

V vsako hišo spada knjiga
**Naš svetovalec v
bolezni in zdravju**

Šolam priporočeno po odloku kr. banske uprave IV. No. 17.459/2 z dne 17. nov. 1932.

Cena 400 Din - Tudi na obroke

Knjigarna Učiteljske tiskarne
Ljubljana, Frančiškanska ul. 6

Takole izgleda naš epidiaskop

spredaj

zadaj

Vsakemu aparatu je priloženih **7000 slik**, ki jih dobiš brezplačno. Plačilo na obroke po 200 Din. — Pišite po prospekt!

Učiteljska tiskarna
oddelek za učila

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6